

REFERAT |KRS| Helse- og sosialstyret (2011-2015) d. 18-06-2013

Mødedato Tirsdag d. 18. juni 2013 kl. 14:00

Mødested Rådhuset

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av møteprotokoll Helse- og sosialstyret 28.05.13.....	3
Kick kafe - vedtak om grenser for lydbelastning på omliggende boliger.....	5

Punkt 34/13: Godkjenning av møteprotokoll Helse- og sosialstyret 28.05.13

Bilag

Protokoll Helse- og sosialstyret 28.05.2013.docx

Dato 11. juni 2013
Saksnr.: 201301078-22
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Helse- og sosialstyret

Møtedato
18.06.2013

Godkjenning av møteprotokoll Helse- og sosialstyret 28.05.13

Forslag til vedtak

[Helse- og sosialstyret godkjenner møteprotokoll fra Helse- og sosialstyrets møte 28.05.13.](#)

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll fra Helse- og sosialstyrets møte 28.05.13

Punkt 35/13: Kick kafe - vedtak om grenser for lydbelastning på omliggende boliger

Bilag

Vedtak FORMAN, 21082013, Sak 73/13, Kick kafe - vedtak om grenser for lydbelastning på omliggende boliger

Dato 15. mai 2013
Saksnr.: 200900290-48
Saksbehandler Vegard Vige

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
18.06.2013
21.08.2013

Kick kafe - vedtak om grenser for lydbelastning på omliggende boliger

Sammendrag

Det har siden 1986 vært en utfordring å kombinere konsertvirksomhet og musikkavspilling på Kick i umiddelbar nærhet av 23 boliger. Kommunen påla støykrav til virksomheten, dette ble etterkommet ved betydelig ombygging og lydisolering, med betydelige offentlige tilskudd. Støykravene ble påklaget, og fylkesmannen fastsatte nye støykrav for tidsrommet 2300 – 0700 til 47 dBA eller 57 dBC. Kommunen skulle innen 1/6-2013 evaluere erfaringene med dette og fatte nytt vedtak om støygrenser.

Virksomheten klarer med god margin kravet til A-veid lyd, men kravet til C-veid lydnivå vil kreve kostnader eller driftsendringer uforenlig med videre drift.

Naboene sier seg tilfreds med situasjonen slik den er i dag. Kommuneoverlegen anbefaler derfor at nytt vedtak setter lydgrensene for tidsrommet 2300 – 0700 til dagens nivå, definert ut fra støyutredning utført av Sinus AS februar-mai 2012.

Forslag til vedtak

- 1. Med hjemmel i folkehelselovens § 14 pålegges Kick kafe å sørge for at lydnivået fra virksomheten ikke overskrider dagens nivå, tilsvarende støyutredningen fra 2012.*
- 2. Det betyr at maksimalt lydnivå utenfor soveromsvinduene til naboer i samme kvartal ikke overstiger 47 dBA eller 83 dBC i tidsrommet fra kl. 2300 til 0700.*
- 3. I tidsrommet kl. 07 – 23 skal lydnivået ikke overstige 47dBA.*
- 4. Dersom virksomheten i fremtiden planlegger driftsmessige eller bygningsmessige endringer som kan endre lydsituasjonen, fremlegges informasjon om dette for naboene og kommunens miljørettede helsevern i god tid før endringene gjennomføres.*

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Vedlegg:

Brev fra Fylkesmannen – krav om nytt vedtak om støygrenser

Bakgrunn for saken

Støykonflikten mellom Kick og naboene har siden 1986 vært et tilbakevendende tema i Kristiansand. Kick ble etablert på dette tidspunkt som konsertarena og serveringssted med musikkavspilling inn mot en bakgård der i alt 23 leiligheter har sine soveromsvinduer, og dette har medført betydelige støyplager, primært med forstyrret nattesøvn, for beboerne i disse leilighetene.

Det har fra kommunens side i flere omganger blitt stilt krav om støyreducerende tiltak, i sakens dokument er sakens historie sammenfattet.

Vedtak om støygrense:

I et forsøk på å sette sluttstrek for konflikten fattet kommuneoverlegen 21.06.2006 på delegasjon et vedtak hjemlet i kommunehelsetjenesteloven § 4 a-1 om at :

«Musikkstøy og annen støy fra Kick Kafe i Dronningensgate 8 ikke skal overstige 45 dBA før kl 2200 om kvelden, og 35 dBA etter kl 2200, målt ved soveværelsesvinduer i Kongensgate 9.»

Dette vedtaket ble påklaget men Fylkesmannen stadfestet kommunens vedtak, men påpekte at det måtte settes frist for gjennomføringen.

Sinus AS foretok en støymåling og laget en rapport datert 30.06.2008, i denne rapporten står det bl.a.:

«Målinger av bakgrunnsnivå etter stenging av Kick viser nivåer mellom 45 – 50 dBA. I byområder vil det alltid være en viss bakgrunnsstøy fra trafikk, ventilasjonsvifter, mv. Erfaringsmessig vil det selv inne i en kvartalsbebyggelse som her, sjeldent være mulig å måle lydnivå lavere enn 40 – 45 dBA nattetid. På dagtid og kveldstid vil bakgrunnsstøy fra vegtrafikk, vifter og andre tekniske installasjoner ofte ligge i området 45 – 50 dBA selv inne i en lukket kvartalsbebyggelse.»

På bakgrunn av dette vurderte kommuneoverlegen at det måtte anses rimelig å justere kravet til lydnivå fra Kick; *«Miljørettet helsevern mener at maksimalt støynivå i tiden mellom klokka 2300 og 0700 om natta ikke må overstige 47 dBA som ekvivalent lydnivå og som kan tilskrives Kick, målt en meter utenfor soveromsvinduer i Kongensgate 9.*

Byens bakgrunnsnivå er 45 – 47 dBA i bakgården ved Kongensgate 9, og etter en samlet helsemessig vurdering av byens bakgrunnsstøy og måletekniske vurderinger av støy i den aktuelle saken, mener miljørettet helsevern at maksimalt musikklydnivå målt en meter utenfor soveromsvinduer i Kongensgate kan settes til 47 dBA.»

Formannskapet i Kristiansand kommune gjorde 18. november 2009 (sak 94/09) vedtak i saken:

- 1. Med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven § 4a-8 pålegges Kick kafe å sørge for at lydnivået utenfor soveromsvinduene til naboer i samme kvartal ikke overstiger 47 dBA i tidsrommet fra kl. 2300 til 0700.*
- 2. Virksomheten må gjennomføre de nødvendige driftsmessige, tekniske og bygningsmessige tiltak for å sikre at dette overholdes, og dokumentere at dette gir den fornødne effekt ved å gjennomføre nye støymålinger fra en uavhengig virksomhet med spesiell kompetanse på slik støyvurdering.*
- 3. Dokumentasjon på at dette er gjennomført, fremlegges for kommunen senest 1.februar 2010.*

Kristiansand kommunes vedtak av 18. november 2009 fikk konsekvenser for driften ved Kick og virksomheten foretok en utredning av full lydisolering ut i fra kommunens krav. Det ble foretatt lydisolering av arenaen og 26. desember 2009 sto dette prosjektet ferdig. Lydisoleringen ble finansiert med tilskudd fra kommunen, Cultiva og Musikkutstyrsordningen på til sammen 3 millioner kroner.

Kommunens vedtak ble i brev av 18.desember 2009 og 28.januar 2010 påklaget av advokatfirmaet Kjær på vegne av beboerne i Kongensgate 7 og 9.

Kristiansand kommune oversendte saken til Fylkesmannen i Vest-Agder 7. april 2010.

Støygrense fastsatt av fylkesmannen:

Fylkesmannen i Vest-Agder behandlet saken og fattet 08.01.2012 følgende vedtak:

1. Med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven § 4a-8 bl.a. pålegges Kick kafe å sørge for at lydnivået utenfor soveromsvinduene til naboer i samme kvartal ikke overstiger 47 dBA eller 57 dBC i tidsrommet fra kl. 2300 til 0700. I tidsrommet kl. 07 – 23 gjelder fortsatt støygrensene i kommunens vedtak av 21.06.06.
2. Virksomheten må gjennomføre de nødvendige driftsmessige, tekniske og bygningsmessige tiltak for å sikre at dette overholdes, og dokumentere at dette gir den fornødne effekt ved å gjennomføre nye støymålinger fra en uavhengig virksomhet med spesiell kompetanse på slik støyvurdering. Målinger skal foretas på ulike tidspunkter og ved full aktivitet.
3. Dokumentasjon på at dette er gjennomført, fremlegges for kommunen senest 01.06.12.
4. Kommunen skal senest innen 01.06.13 evaluere erfaringene med disse støygrensene og fatte nytt vedtak.

Fylkesmannen innfører med dette en grense også for C-veid lyd.

Om måleenhetene

- **A-veid lyd**, målt i dBA, vektlegger de ulike lydfrekvensområdene tilsvarende hvor godt de ulike frekvensområdene oppfattes av en person med vanlig hørsel. Dette gir et godt generelt mål for hvordan det totale lydbildet vil oppfattes.
- **C-veid lyd** målt i dBC, vektlegger særlig lavfrekvent lyd i bassområdet. Dette vil derfor gi et riktigere bilde på graden av forstyrrelse fra moderne rytmisk musikk, der en vesentlig del av problemet er lavfrekvent basslyd som spres også gjennom bygningskonstruksjonene.

Kristiansand kommune har fulgt opp Fylkesmannens avgjørelse og avholdt separate møter med representanter for Kick og beboerne.

På møtet med Kick ble det bestemt at Kick skulle:

1. Fremskaffe et kostnadsoverslag på hva det ville koste å sette bygningsmassen i en slik stand at Fylkesmannens krav til overholdelse av grenseverdier for støy ble ivaretatt, også for C-veid lyd (57 dBC).
2. Kick skulle komme med en beskrivelse av driftskonseptet sitt, både i forhold til hvilket innendørs lydnivå som genereres, muligheten til å redusere dette, og tidspunkt for aktivitetene. Beskrivelsen skulle si noe om hvorfor man har valgt et slikt konsept og en konsekvensvurdering av hva en eventuell omlegging (endring av innendørs lydnivå og driftstidspunkt) ville innebære.
3. Kick skulle gi en vurdering av driftskonseptet sett opp imot krav/ønske om lydstyrke.

Kick har fått hjelp av Sinus AS til å gjennomføre en støymåling innen 1/6-2012 i henhold til fylkesmannens krav, og vurdering av hvilke tiltak som må iverksettes for å ivareta disse.

Om bygningsmessige tiltak

Sinus sier i sin rapport at «Dersom Kick's C-veide støybidrag skal reduseres ned omkring grenseverdien på 57 dBC vil det være nødvendig å bygge et helt nytt bygg i tung konstruksjon og rom-i-rom løsning. Det er imidlertid usikkert om det er mulig fullt ut å tilfredsstille C-veid grenseverdi selv med en slik konstruksjon.»

Kick anslår kostnadene forbundet med dette til å ligge i størrelsesorden 35 – 50 millioner kroner. En slik kostnad er helt uforenlig med videre drift. Miljørettet helsevern kan ikke se at det foreligger andre relevante bygningsmessige tiltak som vil ha vesentlig virkning på lydsituasjonen.

Om driftsmessige tiltak

Sett på bakgrunn av de omfattende tiltak som allerede er gjennomført kan Kick ikke se at det er mulig å gjøre noen driftsmessige tiltak som gjør at man får mindre støy enn det man har i dag. Tiltak som å justere ned volumet på live- og klubbkonserter vil ikke fungere da hverken artister eller publikum vil akseptere dette. Endrede åpningstider er en mulighet, men hverken artister eller publikum ønsker dette. Det fremholdes at artistene da vil velge andre arenaer for å avholde sine konserter, og at publikum vil oppsøke andre steder med senere lukningstider.

Kick har basert driften sin på live- og klubbkonserter. Scenen har plass til et publikum på 700 på livekonserter og nær 1000 på klubbkonserter. Scenen kan også rigges for intimkonserter for 50 – 100 mennesker. Det er opp mot 100 lokale og nasjonale arrangører og organisasjoner som samarbeider med Kick, og som bruker Kick som arena.

Kicks inntekter stammer i hovedsak fra salg av drikke i forbindelse med konserter og andre arrangementer. Billettinntekter og cover charge går direkte til arrangørene.

Virksomheten fikk en kraftig omsetningssvikt og underskudd i 2008 og 2009. Dette skyldtes at for å etterleve de lydkrav som var vedtatt måtte konsertvirksomhet og klubbvirksomhet stenges kl. 2300. Etter ombyggingen av lokalene som var fullført 26. desember 2009 var det igjen mulig å overholde lydkravene med normal virksomhet også etter kl 2300.

Kick sier i sin uttalelse at de har forsøkt innen rimelighetens grenser de tiltak og løsninger som kan gjøres i forhold til det driftskonseptet de har. Justering av volum er forsøkt, redusert åpningstid er forsøkt og resultatet er at artister og publikum uteblir. Erfaringene fra 2008 og 2009 viser at bortfall av live- og klubbkonsertene resulterer i driftsunderskudd.

Om dagens situasjon for Kicks naboer

På møtet med representanter for beboerne ble det gitt uttrykk for at det etter at Kick foretok ombygginger med nye støydempingstiltak i 2009 er situasjonen levelig og at lydnivået fra Kick er akseptabelt. Miljørettet helsevern sendte ut et brev til samtlige naboer der vi skrev: «Representantene for beboerne uttrykte at naboene vil være tilfredse med situasjonen rundt virksomheten Kick dersom forholdene fortsetter å være slik de er nå. Det forutsettes imidlertid at lydnivået ikke øker utover det som det holdes på i dag».

Alle naboene ble bedt om å komme med en tilbakemelding dersom de var uenige i representantenes oppfatning av situasjonen. Miljørettet helsevern har fått bekreftet at naboene kan stille seg bak denne fremstillingen, og at lydsituasjonen i forhold til Kick er tilfredsstillende så lenge lydnivået ikke overstiger dagens nivå.

«Dagens lydnivå» defineres ut fra støyutredningene utført av Sinus AS i perioden februar til mai 2012;

For tidsrommet 2300 - 0700

- A-veid maksimalt lydnivå ligger under 47 dBA
- C-veid maksimalt lydnivå ligger fra 67 til 83 dBC
- C-veid lydnivå på bakgrunnsstøy (dvs uten aktivitet i Kick) måles til 57 – 70 dBC

Om risiko for helseskade

Bestemmelsene i folkehelselovens kapittel om miljørettet helsevern gir kommunen virkemidler for å hindre at forhold i omgivelsene påfører innbyggerne helseskade.

Bakgården der Kick er lokalisert er omgitt av til sammen 23 leiligheter, som har soveromsvinduer vendt in mot bakgården. Høy lyd fra konsertvirksomhet og annen aktivitet knyttet til Kicks virksomhet etter kl 23 på kvelden har derfor betydelig potensiale til å forstyrre søvn og hindre nødvendig rekreasjon og hvile for naboene.

Langvarig gjentatt forstyrrelse av normal søvn har betydelig potensiale til å gi helseskade. Dette skjer både gjennom de umiddelbare effektene av utilstrekkelig søvn, som trøtthet, uopplagthet, nedsatt konsentrasjon og prestasjonsevne og økt ulykkesrisiko, og effektene av langvarig fysiologisk stress med økt blodtrykk og økt risiko for hjerte/karsykdommer.

Det er individuelle variasjoner i følsomheten for støy hos ulike mennesker, og de veiledende støygrensene er satt for å gi et allment håndterbart uttrykk for når et støyproblem kan anses potensielt helseskadelig. I lengre perioder av de årene denne konflikten har pågått har naboene til Kick uten tvil vært utsatt for potensielt helseskadelig støy. Pålegget fra 2006, som ble håndhevet fra 2009, førte til en omfattende ombygging for støyisolering av lokalet, med vesentlig redusert lydnivå som resultat.

Diskusjon

Situasjonen oppfattes for naboene i dag som tilfredsstillende i forhold til Kick. Utfordringen nå er primært knyttet til andre støykilder, der det mest fremtredende er aktivitet i bakgården knyttet til virksomheten i Frk Larsen. Den saken er under behandling. Såfremt man her kan finne frem til akseptable løsninger ser naboene ikke behov for å stille ytterligere krav til Kick.

Driftsmessige og bygningsmessige tiltak som har reell mulighet til å bringe C-veid lydnivå ned til under 57 dBC er etter miljørettet helseverns vurdering ikke forenlig med videre drift av Kick.

Lydnivået er fortsatt høyere enn de anbefalte grenseverdier i veilederen fra Helsedirektoratet. Kommunen er imidlertid ikke bundet av disse grensene, og plikter gjøre et selvstendig skjønn. Før det vurderes tvangsmessige tiltak i form av pålegg plikter kommunen å gjøre en avveining av ulempene disse vil medføre for virksomheten, opp mot den helsegevinst som kan oppnås hos de som er utsatt for støyen.

Konsekvensen av å gi virksomheten pålegg om å rette seg etter grensene for C-veid lyd i veilederen vil måtte medføre at virksomheten legges ned. Dette har betydelige negative konsekvenser for virksomheten og dens ansatte, og også for allmennheten som bruker og har glede av tilbudene. Det vil også kunne ha negative ringvirkninger for byens kulturliv, og betydelige offentlige investeringer vil gå tapt.

Når dette ses opp mot at naboene sier seg tilfreds med dagens situasjon, er det vanskelig å se at de positive helsegevinster ved en ytterligere reduksjon av lydnivået vil oppveie de negative konsekvensene ved at virksomheten må nedlegges.

Konklusjon

Under forutsetning av at dagens lydnivå ikke overskrides er støyforholdene knyttet til virksomheten til Kick ivaretatt på et nivå som kan oppfattes som forsvarlig. Lydnivået er over veiledende grenser for lyd i bassområdet, men naboene sier seg tilfreds med denne situasjonen, og de tiltak som må til for å redusere lyden under veiledende grenser er uforenlig med videre drift. Den potensielle helsegevinst for naboene kan neppe oppveie de negative konsekvenser av om virksomheten må nedlegges.

Kommuneoverlegen anbefaler derfor at kommunen vedtar nye støykrav til virksomheten som sikrer at lydnivået ikke overskrider dagens nivå, definert fra støyutredningen Sinus AS

foretok fra februar til mai 2012, og at virksomheten i fremtiden må fremlegge informasjon for både naboene og kommunens miljørettede helsevern før den iverksetter driftsmessige eller bygningsmessige endringer som har mulighet for å endre støysituasjonen.

På dagtid 0700 – 2300 gjelder fortsatt vedtaket om et lydtak på 45 dBA. Av praktiske grunner, og for å forenkle håndteringen, settes denne også til 47 dBA tilsvarende lydgrensen for natt. Dette vil ikke i praksis bety noen vesentlig forandring; en differanse i lydnivå på 2 dB vil for de fleste ikke være merkbar.